

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Ter attentie van de heer mr. dr. L.F.Asscher
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Den Haag : 7 juni 2013
Ons kenmerk : S.A.13.026.08 JM/JS
Uw kenmerk :
Betreft : Alternatief aanpassingen Witteveenkader

Geachte heer Asscher,

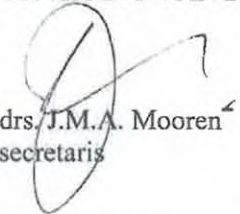
Hedenmiddag is het bestuur van de Stichting van de Arbeid bijeengewees om onder meer te spreken over het nader beraad dat de voorzitters van de Stichting met u hebben gehad over een aanvulling op de aanpassingen van het Witteveenkader. Dit gesprek heeft plaatsgevonden naar aanleiding van de brief van de Stichting d.d. 31 mei jl. en de bijbehorende rapportage van de werkgroep, die de mogelijke aanvullingen en alternatieven heeft onderzocht.

De Stichting constateert dat met de € 250 miljoen beschikbaar gestelde middelen in ieder geval een gelijkwaardige pensioenopbouw voor alle inkomenscategorieën van 1,85% bruto is te realiseren via de eerste variant uit de rapportage van de werkgroep.

Dit laat onverlet dat sociale partners blijven streven naar een hogere pensioenambitie zoals afgesproken is in het Stichtingsakkoord van 11 april jl. en dat zij hiervoor ook naar mogelijkheden zullen blijven zoeken, bijvoorbeeld door het inzetten van vrijvallende VPL-premies.

De Stichting heeft overigens geen bezwaar tegen het beschikbaar stellen aan de Tweede Kamer van deze brief en de brief van 31 mei jl. met de bijbehorende rapportage. De Stichting van de Arbeid hoopt u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
STICHTING VAN DE ARBEID

drs. J.M.A. Mooren
secretaris

Een gelijkkluidende brief is eveneens verzonden naar de minister-president en de staatssecretaris van Financiën.

29 mei 2013

Rapportage van de Werkgroep Witteveenkader

1. Inleiding

In het Sociaal Akkoord hebben sociale partners aangegeven in overleg met het kabinet een alternatief te willen zoeken voor de door het kabinet voorgestelde aanpassing van het Witteveenkader. Het regeerakkoord voorziet per 1 januari 2015 in een verlaging van het maximaal toegestane opbouwpercentage naar 1,75% van het gemiddelde loon en een aftopping van deze pensioenopbouw bij € 100.000¹. Het kabinet heeft sociale partners tot 1 juni 2013 de gelegenheid gegeven om alternatieven of aanvullingen te bedenken met een maximaal budgettair beslag oplopend tot € 250 miljoen structureel.

In de afgelopen maand heeft een werkgroep² van de Stichting van de Arbeid alternatieven onderzocht. Uitgangspunt van sociale partners daarbij is het behoud van een fiscale behandeling die voor elk inkomensniveau voorziet in een gelijkwaardige pensioenopbouw. Daartoe worden ten minste de volgende twee varianten onderzocht uitgaande van een maximaal te bereiken opbouwpercentage van 2% (zie paragraaf 3):

- Een variant waarbij aanvullend aan een verlaagd en afgetopt Witteveenkader ruimte wordt geboden voor excedentregelingen die uitgaan van belastingheffing bij de premie-inleg, een vrijstelling van de vermogensrendementsheffing en onbelaste uitkeringen (aanvullend netto pensioensparen).
- Een variant waarbij de aftopping bij € 100.000 in het Witteveenkader ongedaan wordt gemaakt en bij de premie-inleg een 'voorheffing' wordt toegepast die verrekend wordt op het moment van pensioenuitkering..

De werkgroep heeft ook andere varianten dan genoemd in het Sociaal Akkoord verkend in het bijzonder een variant met een heffing op het pensioenvermogen die medio mei via de media naar buiten is gekomen (zie paragraaf 4). Verder is gezocht naar mogelijkheden voor aanvullende financiering om de beperkingen van het Witteveenkader te mitigeren c.q. weg te nemen (zie paragraaf 5).

Hieronder brengt de WWK verslag uit van de bevindingen.

¹ In het wetsvoorstel over de aanpassingen van het Witteveenkader wordt de grens van € 100.000 jaarlijks geïndexeerd aan de hand van de gemiddelde contractloonontwikkeling.

² De werkgroep draagt de naam 'Werkgroep Witteveenkader', kortheidshalve WWK. In deze werkgroep participeerden ook adviserend leden namens het ministerie van SZW, het ministerie van Financiën, het CPB en de Pensioenfederatie (zie bijlage 2 voor de samenstelling van de werkgroep).

2. Regeerakkoord

Van de aangekondigde maatregelen uit het regeerakkoord worden voor de overheidsfinanciën de volgende besparingen verwacht (zie tabel 1). Hierbij zij erop gewezen dat de structurele besparing pas optreedt na 40 tot 50 jaar. De bij het Sociaal Akkoord ter beschikking gestelde enveloppe van structureel € 250 miljoen heeft dan ook betrekking op deze lange termijn. Deze enveloppe beïnvloedt het zogenaamde lange termijn houdbaarheidssaldo.

Tabel 1 : Verwachte besparingen (€ miljoen) aanpassing Witteveenkader conform regeerakkoord.

Maatregelen	2015	2016	2017	structureel
Beperken opbouwpercentage -0,4%	1.111	1.852	2.222	1.116
- waarvan uitgaven (toeslagen)	36	60	72	0
- waarvan inkomsten	1.075	1.792	2.150	1.116
Aftopping op €100.000	317	529	635	297
Totaal regeerakkoord	1.428	2.381	2.857	1.413
Enveloppe Sociaal Akkoord	20	40	50	250
Restant besparingen	1.408	2.341	2.807	1.163

Ten aanzien van de verwachte besparingen spelen de volgende facetten een rol:

a. belastinginkomsten

De versoering van de fiscale aftrek zal leiden tot meer belastinginkomsten op de korte termijn maar de omvang en het tempo van de extra belastingheffing zal afhangen van de vrijval van premieruimte respectievelijk de aanwending daarvan. Bij vrijvallende premies overheerst in de eerste jaren het effect van de extra belastingopbrengst in box 1. Op langere termijn komen daar de extra belastingopbrengsten in box 3 bij (naar verwachting zullen mensen meer zelf gaan sparen voor de oudedagsvoorziening) maar wordt de extra opbrengst in box 1 getemperd door lagere belastingopbrengsten over pensioenuitkeringen. Dit verklaart ook waarom de belastingopbrengsten als gevolg van de kabinetsmaatregelen uit het regeerakkoord in 2017 hoger uitvallen dan in de structurele situatie.

b. pensioenpremies

Het is moeilijk te voorspellen wat het effect op de premies (en daarmee op de belastingopbrengsten) precies is als gevolg de aanpassingen van het Witteveenkader. Ten eerste maakt niet iedere pensioenregeling gebruik van de maximale fiscale ruimte en zal een aanscherping van het Witteveenkader bij deze regelingen tot geen of een geringe premieverlaging leiden. Ook kunnen bij regelingen verbeteringen worden doorgevoerd voor de deelnemers, door bijvoorbeeld een (ruimer) nabestaanden- en/of arbeidsongeschiktheidspensioen af te spreken of het indexatiebeleid te verbeteren. Tot slot zou een lagere pensioenpremie, die betaald wordt door de werkgever in het arbeidsvoorwaardenoverleg uitgeruild kunnen worden tegen fiscaal vrijgestelde vergoedingen waarvan nu nog geen gebruik wordt gemaakt. Deze zogenaamde 'weglekeffecten' zullen de overheidsinkomsten temperen.

In het regeerakkoord is verondersteld dat de aanpassingen grotendeels doorwerken in lagere premies en dat het 'weglekeffect' uit ongeveer een derde deel van de maximale premieverlaging bestaat. Ook is verondersteld dat de premieverlaging geheel ten goede komt aan de werknemers in de vorm van een hoger brutoloon. In de Memorie van Toelichting (MvT) wordt ervan uitgegaan dat het effect van de verlaging van het opbouwpercentage en de maximering van het pensioengevend inkomen er structureel toe zal leiden dat de premie gemiddeld met 15% daalt (gebaseerd op eerdere CPB-berekeningen). Hiervan wordt naar schatting 12% veroorzaakt door een verlaging van het opbouwpercentage en 3% door de maximering. Dit komt ongeveer overeen met € 6 miljard lagere pensioenpremies en aanvankelijk € 2,7 miljard extra belastingopbrengsten in 2017. Zonder weglek zou dit gaan om respectievelijk € 9 miljard lagere pensioenpremies en circa € 4 miljard hogere belastingopbrengsten in 2017.

De maximale premiedaling als gevolg van de verlaging van het opbouwpercentage zou 18,6% bij middelloon- (1,75% ten opzichte van 2,15%) en 18,4% bij eindloonregelingen (1,55% ten opzichte van 1,9%) bedragen.

Concluderend kan worden gesteld dat de premie- en budgettaire gevolgen van de aanpassing van het Witteveenkader onzeker zijn. De daadwerkelijk optredende premie-effecten zijn sterk afhankelijk van de gedragsreacties van decentrale sociale partners. Er zijn ook andere factoren die de hoogte van de toekomstige pensioenpremie bepalen. Zo is de vormgeving van het nieuwe Financiële Toetsingskader van grote invloed.

c. pensioenresultaat

Mede om laatstgenoemde reden is het moeilijk te voorspellen hoe de maatregelen uitpakken voor het uiteindelijke pensioenresultaat. In ogeschouw moet ook worden genomen dat een volledige doorwerking van de maatregelen pas op lange termijn zichtbaar wordt. Bij de huidige projecties over de stijging van de levensverwachting en de daarop gebaseerde verhoging van de AOW- en pensioenleeftijd kan verondersteld worden dat er over 40/50 jaar substantieel langer zal worden doorgewerkt³. Dit staat tegenover de verlaagde pensioenopbouw. Anderzijds kan een verlaagde fiscale ruimte voor pensioenopbouw door een (verdere) verandering van arbeidspatronen (geen life time employment meer) en samenstelling van de beroepsbevolking weer negatief uitwerken op het gemiddelde pensioenresultaat.

d. aandachtspunten bij beperken omkeerregel

Het beperken van de omkeerregel heeft tot gevolg dat toekomstige generaties met een lagere fiscaal gefaciliteerde oudedagsvoorziening te maken zullen krijgen. Voor de overheidsfinanciën betekent het dat belastinginkomsten in de tijd naar voren worden gehaald en dat op termijn minder belastinginkomsten worden gegenereerd over de pensioenuitkeringen. Dit effect op de overheidsfinanciën zal groter zijn naarmate de vergrijzing en de ontgroening omvangrijker zijn. Aan de andere kant wordt zeker gesteld dat de

³ Bij langer doorwerken bestaat het risico dat de kans op arbeidsongeschiktheid of werkloosheid tijdens het werkzame leven stijgt.

potentiële belastingclaim al deels wordt geïnd. Bij export van pensioenen geldt bijvoorbeeld dat met verdragslanden in beginsel het woonlandbeginsel opgaat. Hierdoor kan de overheid de belastingclaim op toekomstige uitkeringen moeilijk innen. In paragraaf 5 wordt nader ingegaan op dit emigratie-effect.

Indien de belastingopbrengsten gedeeltelijk in de tijd naar voren worden gehaald, brengt dit de vraag met zich mee hoe ervoor gezorgd kan worden dat de politiek ook op langere termijn de extra belastingopbrengsten voor een belangrijk deel gebruikt voor de aflossing van de staatsschuld en niet verleid wordt om dit voor (belasting)uitgaven te gebruiken. In dat geval zou de rekening naar toekomstige generaties worden doorgeschoven.

e. Pensioengrondslag in relatie tot ziektekostenpremies

Hoewel dit niet samenhangt met de kabinetsvoorstellen om het Witteveenkader in 2015 aan te passen, wijst de werkgroep erop dat in 2013 de maximale pensioengrondslag binnen het Witteveenkader als gevolg van de Wet uniformering loonbegrip ongemerkt is aangepast. In de wet- en regelgeving wordt het fiscaal maximaal aanvaardbare pensioengevend loon omschreven. Tot 1 januari 2013 kon de werkgeversvergoeding voor de inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet (Zvw) hiertoe worden gerekend. Door de Wet uniformering loonbegrip (WUL) is de werkgeversbijdrage Zvw komen te vervallen en is deze bruto *Zvw-vergoeding* vervangen door een *Zvw-premie* voor de werkgever. Deze laatste behoort niet tot het fiscale loon. Hierdoor is de maximale pensioengrondslag verlaagd. In vrijwel alle pensioenregelingen is de Zvw-bijdrage echter niet bij de pensioengrondslag betrokken zodat hiervan geen gevolgen zijn ondervonden. De onmogelijkheid om de Zvw-premie te betrekken bij de pensioengrondslag valt nu samen met de verlaging van het opbouwpercentage.

3. Uitwerking varianten Sociaal Akkoord

De twee in het Sociaal Akkoord genoemde varianten hebben beiden als doel de effecten van de maatregelen ten aanzien van het Witteveenkader uit het regeerakkoord te beperken. Voor beide varianten geldt het uitgangspunt dat een fiscaal gefaciliteerde pensioenopbouw voor iedereen, ongeacht het inkomen, in gelijke mate mogelijk moet blijven.

Hieronder worden eerst de twee varianten beschreven uit het Sociaal Akkoord, voor zover die passen binnen het toegezegde structurele bedrag van € 250 miljoen respectievelijk binnen een maximale pensioenopbouw van 2 % per jaar..

3.1. Variant één: excedentregeling met netto spaarfaciliteit naast omkeerregel

Variant één neemt het aangepaste Witteveenkader volgens het regeerakkoord als uitgangspunt. Dat wil zeggen dat jaarlijks 1,75% van het brutoloon (minus de franchise voor de AOW-uitkering) opgebouwd kan worden voor de oudedagsvoorziening. Over dit gespaarde bedrag wordt pas bij de uitkering belasting betaald. Daarnaast komen er twee spaarfaciliteiten: één voor het inkomensgedeelte boven € 100.000 en één voor het inko-

mensgedeelte onder € 100.000. Werkenden die gebruik maken van deze faciliteiten leggen uit hun netto inkomen een bedrag in voor pensioensparen. Eventuele werkgeversbijdragen hieraan worden belast. Over het opgebouwde bedrag hoeft geen vermogensrendementheffing betaald te worden en ook over de uitkering wordt te zijner tijd geen loonbelasting ingehouden.

Deze variant past binnen de naar aanleiding van het sociaal akkoord aangepaste financiële kader bij een opbouwpercentage van effectief bruto 1,85%.

Indien uitgegaan wordt van een bruto opbouwpercentage van 2% zal dit volgens het CPB passen binnen de financiële kaders voor de korte termijn, maar worden de kosten van deze variant in termen van houdbaarheid tussen € 0,4 en € 0,5 miljard. Rekening houdend met het beschikbaar gestelde budget van € 250 miljoen betekent dit dat bij een opbouwpercentage van 2% een extra budget van € 150 tot € 250 miljoen nodig is.

Schematisch is deze variant als volgt in beeld te brengen:

Overschrijding financiële kader op lange termijn met € 150 tot € 250 miljoen

excedent-regeling: 0,14% netto opbouw (vrijstelling box 3) = 0,25% bruto	
Witteveenkader: 1,75% bruto opbouw	excedent-regeling: 0,96% netto opbouw (vrijstelling box 3) = 2,0% bruto
tot € 100.000	vanaf € 100.000

Binnen financiële kaders

excedent-regeling: 0,06% netto opbouw (vrijstelling box 3) = 0,1% bruto	
Witteveenkader: 1,75% bruto opbouw	excedent-regeling: 0,9% netto opbouw (vrijstelling box 3) = 1,85% bruto
tot € 100.000	vanaf € 100.000

Bij een opbouwpercentage van 1,85% bevat deze variant de volgende kenmerken:

- Er komen met ingang van 1 januari 2015 twee excedentregelingen, één met een netto spaarfaciliteit voor het inkomensgedeelte boven € 100.000 (om een opbouw te bereiken van 1,85% in plaats van 0%) en één voor het inkomensgedeelte lager dan € 100.000 (om een opbouw te bereiken van 1,85% in plaats van 1,75%).
- Uitgangspunt voor beide spaarfaciliteiten is dat er gespaard wordt uit het netto inkomen en dat het opgebouwde vermogen en de uitkering onbelast blijven (zogenoemde TEE-variant).
- Aangezien gespaard wordt uit het netto inkomen gaat het om 0,9% van de bruto pensioengrondslag (brutoloon minus franchise) in de eerste regeling en 0,06% van de pensioengrondslag in de tweede excedentregeling. Toelichting: in plaats van uit het brutoloon te sparen, wordt vanuit het nettoloon gespaard zonder de

grondslag te wijzigen. Het gaat dan bij het inkomensgedeelte boven € 100.000 om 0,9% netto opbouw vermenigvuldigd met de pensioengrondslag. Dit correspondeert met 1,85% bruto opbouw. Bij het inkomensgedeelte onder € 100.000 gaat het om een netto opbouw van 0,06%, hetgeen correspondeert met een bruto opbouw van 0,1%⁴.

- Verder wordt volledig aangesloten bij de regels die van toepassing zijn bij de pensioenregelingen die gebaseerd zijn op het sparen uit het bruto inkomen (Witteveenkader). Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de pensioenleeftijd en de franchise uit het Witteveenkader en vindt een fiscale entreetoets⁵ plaats op het niveau van de excedentregeling.
- Ook moet in de uitvoering sprake zijn van een ringfence om het vermogen van de excedentregeling, zoals dat bij excedentregelingen nu ook al gebruikelijk is. Communicatie over de opbouw in de excedentregeling zal in het Uniform Pensioenoverzicht afzonderlijk zichtbaar moeten worden gemaakt.
- Bij eerdere onttrekking uit de netto spaarregelingen dan de pensioengerechtigde leeftijd moet vermogensrendementsheffing worden betaald.
- Overwogen kan worden om bij emigratie wel een eenmalige vrijval van het ingelegde bedrag in de netto spaarregelingen toe te staan, teneinde een dubbele belastingheffing te voorkomen.

Op basis van een toets op de uitvoering concluderen de ministeries van SZW en Financiën dat deze variant weliswaar uitvoerbaar is maar dat de uitvoering en het toezicht complexer worden. Vanuit het oogpunt van handhaving is het volgens SZW en Financiën vereist dat het netto pensioenvermogen niet kan worden vermengd met het vermogen onder toepassing van de omkeerregel (ringfencen). Volgens de pensioenuitvoerders is ringfencing met een strikt juridische scheiding voor het beleggingsbeleid niet noodzakelijk. De communicatie naar deelnemers wordt ingewikkelder doordat deelnemers geïnformeerd moeten worden over een netto pensioenopbouw naast een bruto pensioenopbouw. De uitvoerings- en handhavingskosten zullen hoger uitvallen dan bij het huidige systeem volgens het Witteveenkader.

De adviserend leden van de pensioenuitvoerders tekenen sec voor de excedentregeling aan dat de uitvoeringskosten van een regeling van netto 0,06% per jaar (bruto 0,1%) niet in een redelijke verhouding staan tot de premie-inleg.

3.2. Variant twee: opbouw Witteveenkader zonder aftopping met voorheffing

In deze variant blijft het maximale opbouwpercentage binnen het Witteveenkader voor alle inkomenscategorieën gelijk. Op de korte termijn leidt deze variant, ongeacht de hoogte van het opbouwpercentage, tot een overschrijding van het budgettaire kader. Om dit te vermijden wordt er een fiscale voorheffing geïntroduceerd over de ingelegde pensioenpremie. De inhoudingsplicht wordt neergelegd bij werkgevers (in de vorm van een eindheffing). Daarmee wordt voorkomen dat het bruto-nettotraject wijzigt omdat dit an-

⁴ De opbouw van 0,056% tot € 100.000 is bepaald als de netto opbouw tussen 1,75 en 1,85%: $(1-0,44) \times (1,85\% - 1,75\%)$. De opbouw van 0,89% boven €100.000 euro komt overeen met $(1-0,52) \times 1,85\%$.

⁵ Een entreetoets is verreweg te prefereren boven een bovenmatigheidstoets. Een bovenmatigheidstoets kan namelijk achteraf leiden tot allerlei correcties.

ders een doorwerking heeft naar allerlei fiscale en inkomensgerelateerde regelingen zoals heffingskortingen en toeslagen. Bij de fiscale heffing over de pensioenuitkering zal de voorheffing worden verrekend in de vorm van een tariefkorting op de belastingtarieven.

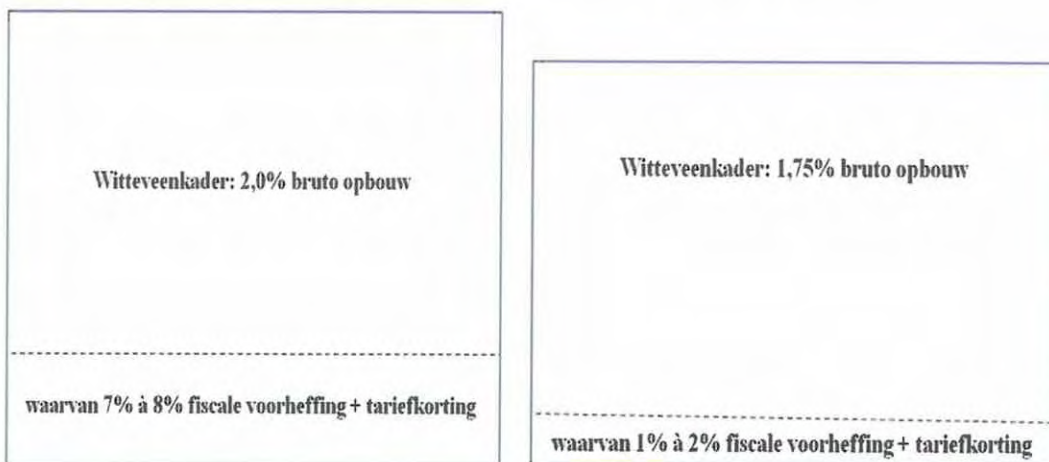
Om binnen de financiële kaders op lange termijn te blijven, komt het maximaal opbouwpercentage uit op 1,75%. Bij dit opbouwpercentage kan met een voorheffing worden volstaan van 1 à 2% om aan de financiële kaders op de korte termijn tot 2017 te voldoen.

Indien het maximale opbouwpercentage binnen deze variant 2% bedraagt, raamt het CPB de structurele kosten in termen van houdbaarheid op circa € 1 miljard. Rekening houdend met het beschikbaar gestelde budget van € 250 miljoen voor alternatieven, resulteert dan een lange termijn tekort van circa € 750 miljoen. Wel past deze variant binnen het financiële kader op de korte termijn tot 2017.

Schematisch ziet deze variant er als volgt uit:

Overschrijding financiële kader op lange termijn met € 750 miljoen

Binnen financiële kaders

Bij een opbouwpercentage van 1,75%, bestaat deze variant uit de volgende kenmerken:

- Er geldt een maximum pensioenopbouw van 1,75% over de pensioengrondslag (bruto inkomen minus franchise).
- Er komt met ingang van 1 januari 2015 een voorheffing van 1% à 2% bij werkgevers over de afgedragen pensioenpremies (€ 0,4 tot € 0,8 miljard op jaarbasis).
- Op het moment dat de pensioenuitkering wordt genoten, wordt een tariefkorting op de inkomstenbelasting over het aanvullend pensioen gegeven om de voorheffing volledig te verrekenen. Dat wil zeggen dat de belastingtarieven over de verschillende schijven met een corresponderend percentage worden verlaagd. Daarvoor is het noodzakelijk de inkomensbron te identificeren (onderscheid AOW en aanvullend pensioen).
- Voor de overgangperiode (dat wil zeggen totdat de tariefkorting op de hele uit-

kering van toepassing is) zijn twee denkbare systemen mogelijk. In het eerste systeem wordt ringfencing toegepast, dat wil zeggen dat exact wordt bijgehouden op welk deel van de pensioenuitkering wel en op welk deel niet een voorheffing heeft plaatsgevonden. Op het deel dat al belast is met een voorheffing wordt de volledige tariefkorting toegepast.

In het andere systeem wordt vanaf 2016 (één jaar na de aanpassingen) 1/40-deel van de tariefkorting verrekend over het totale aanvullend pensioen voor nieuwe gevallen. In 2017 bedraagt dit 2/40-deel, in 2018 3/40-deel etc.

Het ligt in de rede hierbij uit te gaan van de laatstgenoemde optie aangezien deze in uitvoeringstechnische zin het meest praktisch is.

- Om te voorkomen dat een voorheffing leidt tot een stijging van de premies wordt er een wettelijke koppeling aangebracht tussen het maximale opbouwpercentage in het Witteveenkader en de hoogte van de voorheffing. Dit wordt een correctiefactor (C-factor) genoemd. Ter toelichting: als op de premie-inleg een voorheffing van 2% komt, dan wordt het opbouwpercentage $0,98 \times 1,75\% = 1,72\%$. Het overige deel van 0,03% wordt als het ware 'opgebouwd bij de fiscus' en komt middels een tariefkorting tot uitkering.
- Om te voorkomen dat de voorheffing tussentijds wordt verhoogd of de tariefkorting wordt verlaagd, komt er tevens een wettelijke koppeling tussen het percentage van de voorheffing en de tariefkorting.
- De extra belastinginkomsten zullen direct vanaf 2015 ongeveer € 0,4 tot € 0,8 miljard bedragen. Dit is voldoende voor de financiering van de korte termijn budgettaire gevolgen van het ongedaan maken van de aftopping. Op termijn zullen deze extra belastinginkomsten teniet worden gedaan omdat ze in de vorm van een tariefkorting volledig worden verrekend met de pensioenuitkering.

Volgens een toets op de uitvoering concluderen de ministeries van Financiën en SZW dat deze variant voor de uitvoering en de handhaving complexer wordt dan de eerste variant. Voorwaarde is ook dat er ringfencing met betrekking tot de pensioenopbouw plaatsvindt, dat wil zeggen dat er een strikte scheiding komt van het pensioenvermogen dat is opgebouwd uit premies waarop een voorheffing heeft plaatsgevonden met het pensioenvermogen dat is opgebouwd uit brutopremies. In deze variant wordt de kans op dubbele belastingheffing in geval van export van pensioen groter. De uitvoerings- en handhavingskosten zullen aanzienlijk hoger uitvallen ten opzichte van de eerste variant. De adviserende leden van SZW en Financiën hebben twijfels of deze variant op 1 januari 2015 operationeel kan zijn.

3.3 Samenvatting twee varianten

Omschrijving	aftopping binnen Witteveen-ruimte	opbouw-percentage ⁶	financieringstekort bij opbouwpercentage van 2%
<i>Variant 1:</i> Twee netto spaarfaciliteiten voor inkomensgedeelte boven en onder € 100.000	Ja	1,85%	€ 150 à € 250 mln.
<i>Variant 2:</i> Opbouw volledig via omkeerregel binnen Witteveenkader plus voorheffing over premie-inleg, die volledig wordt terug gegeven bij pensioenuitkering	Nee	1,75%	€ 750 mln.

4. Variant met heffing op pensioenvermogen

Ondernemingsraden van 25 grote bedrijven hebben half mei via de media een variant voorgesteld waarbij een heffing komt op het vermogen bij pensioenfondsen en verzekeraars. De werkgroep heeft ook deze variant nader bestudeerd. Dit voorstel bevat de volgende elementen:

- Er komt met ingang van 1 januari 2015 een heffing op het pensioenvermogen van pensioenfondsen en verzekeraars van € 2 miljard (0,2%) per jaar.
- De heffing wordt opgelegd aan de pensioenfondsen en de verzekeraars.
- De heffing wordt opgevangen via een verhoging van de premie met circa 0,8% van de loonsom (€ 2 miljard / € 41 miljard x 16%).

Samengevat komt de analyse van de werkgroep ten aanzien van deze variant op het volgende neer.

- Een heffing van 0,2% op het vermogen leidt weliswaar tot hogere belastingopbrengsten op korte termijn, de hogere premies leiden tot lagere belastbare inkomens en komen ook voor rekening van de overheid als werkgever. Om toch een opbrengst te genereren die past binnen het financiële kader zou een substantieel hogere heffing dan 0,2% nodig zijn.
- Op de lange termijn gaat het financiële kader uit van een besparing van ruim € 1 miljard. Het is de vraag of uitverdieneffecten op termijn een lager heffingstarief mogelijk maken.
- Premieverhogingen hebben naast negatieve effecten op de koopkracht ook een opwaartse druk op de loonkosten en daarmee een negatieve invloed op de werkgelegenheid. De introductie van een heffing op pensioenvermogen kan daarmee de werkloosheid nog verder doen oplopen.

⁶ Het gaat hier om de totale opbouw: Witteveenkader plus excedentregeling, uitgedrukt in een bruto percentage.

- De premie-effecten zullen afhankelijk van de mate van vergrijzing per fonds kunnen verschillen.
- De heffing is een nieuw fiscaal heffingsinstrument met de kans op verhoging van het tarief in de toekomst en toepassing van deze heffing als regulier belastinginstrument.
- Een heffing treft alle pensioenregelingen, dus ook regelingen die geen gebruik maken van de maximale ruimte binnen het Witteveen kader.
- Indien de heffing via een premieverhoging wordt opgevangen, dragen alleen actieve deelnemers bij aan de financiering van de heffing, terwijl de heffing betrekking heeft op het reeds opgebouwde pensioenvermogen. Dit leidt derhalve tot een herverdeling tussen generaties.
- Om de heffing te ontlopen, kunnen pensioenuitvoerders zich eventueel buiten Nederland vestigen. Het is verder de vraag of de heffing kan worden opgelegd aan buitenlandse pensioenuitvoerders die zich in Nederland hebben gevestigd.
- Alternatief voor financiering van de heffing via een premieverhoging is een jaarlijkse korting op de aanspraken, ervan uitgaande dat er onvoldoende buffers aanwezig zijn om de heffing op te vangen⁷. De heffing is dan ook een verkapte verlaging van de pensioenopbouw.
- Indien een heffing op het totale pensioenvermogen via een korting op de aanspraken wordt opgevangen, betekent dit dat met terugwerkende kracht de opbouw van pensioen wordt beperkt. Dit zal vooral bij verzekerde regelingen en dan in het bijzonder bij slapersrechten en ingegane pensioenen tot juridische en financieringsproblemen leiden. Bij premievrije regelingen waar vaak geen sponsor meer is, is een premieverhoging onmogelijk en zijn er ook geen mogelijkheden meer om het contract aan te passen.
- De heffing op pensioenvermogen lijkt haaks te staan op de Nederlandse inzet in de Europese discussie over de financiële transactietaks (FTT).

Binnen de werkgroep bestaat gelet op bovenstaande analyse geen draagvlak voor deze variant met een heffing op het pensioenvermogen.

De werkgroep heeft ook nog gekeken of een heffing op pensioenvermogen binnen variant twee uit het Sociaal Akkoord kan worden geïntroduceerd voor de voorheffing op pensioenpremies. In uitvoeringstechnische zin zal dit in de uitkeringsfase tot onoplosbare problemen leiden. De in het verleden betaalde voorschotten op collectief niveau zullen namelijk op individueel niveau moeten worden verrekend. Dit lijkt een onmogelijke opgave.

5. Aanvullende financieringsmogelijkheden

Zoals hierboven aangegeven voldoen beide varianten uit het Sociaal Akkoord op korte termijn en lange termijn aan de financiële uitgangspunten van het regeerakkoord. Indien een hoger opbouwpercentage dan respectievelijk 1,85% en 1,75% wordt nagestreefd,

⁷ Een jaarlijks heffingstarief van 0,3% betekent dat pensioenaanspraken na een periode van veertig jaar gekort zijn met een percentage van 10% tot 15%.

zullen beide varianten echter meer kosten dan de bij het akkoord toegezegde € 250 miljoen. Voor de eerste variant wordt een resterend tekort tussen € 150 en € 250 miljoen voorzien, bij de tweede variant een tekort van circa € 750 miljoen. Daarom heeft de werkgroep ook gekeken of er mogelijkheden zijn voor aanvullende financieringsbronnen binnen het kader van de oudedagsvoorziening. De verschillende onderzochte mogelijkheden worden hieronder nader beschouwd.

5.1. “Emigratielek”

De Nederlandse belastingheffing over pensioen gaat in principe uit van het EET-systeem ongeacht of het pensioen in Nederland of in het buitenland wordt genoten. Premies en rendementen zijn vrijgesteld en belastingheffing vindt pas plaats als de (ex)werknemer pensioenuitkeringen ontvangt (in principe ongeacht waar hij woont). Hieraan ligt de volgende gedachte ten grondslag :

- Nagenoeg alle EU-lidstaten met uitzondering van Luxemburg heffen belasting over de pensioenuitkering. Dit systeem sluit ook het beste aan bij het maatschappelijke inkomensbegrip: er wordt belasting geheven over inkomen waar de (ex)werknemer daadwerkelijk over kan beschikken (pensioenuitkeringen).
- Om arbeidsmobiliteit in de EU niet te belemmeren beveelt de Europese Commissie het EET-systeem aan zodat dubbele belastingheffing (en dubbele belastingvrijstelling) over pensioen wordt voorkomen⁸.

Of Nederland daadwerkelijk over de pensioenuitkeringen mag heffen nadat de (ex)werknemer is geëmigreerd hangt mede af van de belastingverdragen die Nederland met andere staten is overeengekomen. Om dubbele belastingheffing te voorkomen werd aanvankelijk in belastingverdragen opgenomen dat het woonland - het land waar de (ex)werknemer woont - over de pensioenuitkeringen mag heffen. Het beleid van de overheid is er op gericht om in belastingverdragen op te nemen dat het bronland - het land waar het pensioen is opgebouwd - heft over de uitkering. Bij emigrerende werknemers behoudt Nederland in dat geval het heffingsrecht over de pensioenuitkeringen. Het aanpassen van verdragen in deze zin zal een bijdrage leveren aan de financiering op lange termijn.

Het aandeel van de pensioenuitkeringen dat naar het buitenland gaat, schat het CPB op basis van gegevens van enkele grote pensioenfondsen op circa 2% van € 36 miljard aan uitkeringen. Dit komt ongeveer overeen met € 700 miljoen. Pensioenuitkeringen van ABP zijn volgens internationale afspraken altijd in Nederland belast omdat deze door de overheid gefinancierd zijn. Tegenover de emigratie staat ook immigratie van pensioenuitkeringen. Volgens het CBS bedragen de uitkeringen vanuit het buitenland ongeveer € 400 miljoen. Hierover heft Nederland premies en belastingen. Per saldo bedraagt het ‘emigratielek’ aan belastingen en premies volgens het CPB ongeveer € 100 miljoen⁹.

Aangezien variant twee een deel van de omkeerregel ongedaan maakt, en daarmee hef-

⁸ Mededeling COM(2001) 214.

⁹ Omdat het Nederlandse pensioenstelsel internationaal gezien een relatief hoog aandeel kent van pensioenopbouw op basis van kapitaaldekking, is ook het emigratielek relatief groot.

ving bij de bron toepast, zal hiermee ook een deel van dit emigratielek worden voorkomen. Het ingezette beleid om integraal over te gaan op heffing bij de bron in plaats van uit te gaan van het woonlandbeginsel in internationale verdragen, zal op lange termijn het emigratielek geheel kunnen voorkomen. Het aanpassen van belastingverdragen is een kwestie van de zeer lange termijn. Gelet op het ingezette kabinetsbeleid zitten volgens het CPB de mogelijke besparingen reeds in het basispad zodat extra structurele opbrengsten in het kader van onderhavig vraagstuk vrijwel uitgesloten zijn.

Overigens wijst de werkgroep erop dat in bepaalde situaties (bij export van pensioen naar landen waar het uitgangspunt van heffing bij de bron volgens Europese regelgeving of verdragen niet van toepassing is) er sprake kan zijn van 'dubbele heffing'. Dit laatste is niet van invloed op de besparingsopbrengst maar zal voor betrokkenen leiden tot een lagere netto oudedagsvoorziening.

5.2 Premies VPL

De premies die dienen ter financiering van de overgangsregeling voor de in 2006 afgeschafte VUT- en prepensioenregelingen zullen op termijn verdwijnen. Het CPB raamt deze voor de overheidsector op 4,0%-punt en voor de marktsector op 0,1%-punt van de loonsom. Daarbij is uitgegaan van de premies die door het CBS zijn bijgehouden. De cijfers van het CBS zijn gebaseerd op de premies die door pensioenuitvoerders apart geregistreerd zijn voor vervroegde uittreding (zoals bij het ABP). Bij veel pensioenuitvoerders in de marktsector worden deze VPL-premies echter niet als zodanig apart aangeduid maar maken ze onderdeel uit van de totale pensioenpremie.

Op dit moment vindt een inventarisatie plaats door de Pensioenfederatie onder een aantal grote pensioenfondsen in de marktsector teneinde een beeld te krijgen van de niet apart geregistreerde VPL-premies. In het geval de totale VPL-premies in de marktsector bijvoorbeeld 1,0% bedragen, is er sprake van een onderschatting van 0,9%-punt in het basispad. Met een hoger dan verwachte vrijval van 0,9% van de VPL-premie is structureel een bedrag van ruim € 325 miljoen gemoeid¹⁰. Overigens plaatsen de adviserend leden van de zijde van de overheid en het CPB vraagtekens of deze mogelijke meevaller ingezet mag worden als extra financieringsbron. De werkgroep is echter van mening dat deze mogelijke financieringsbron nader in beeld moet worden gebracht.

5.3 Nabestaandenpensioen

Binnen het Witteveenkader is het mogelijk een nabestaandenpensioen op te bouwen van maximaal 70% van het maximale opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen en een wezenpensioen van maximaal 14% daarvan. Het Witteveenkader biedt de faciliteit om op het moment van pensionering het opgebouwde nabestaandenpensioen om te zetten in een verhoging van het ouderdomspensioen. Dat zal in de praktijk vooral gebeuren

¹⁰ De totale premie als percentage van de loonsom is circa 16%. De betaalde pensioenpremie in de marktsector bij pensioenfondsen maakt ongeveer driekwart uit van de totale pensioenpremies bij pensioenfondsen van € 32 miljard. Dit betekent dat 0,9%-punt onderschatting van de VPL-premies ongeveer € 1.350 miljoen bedraagt (0,9% / 16% x 0,75 x 32 miljard). Voor de structurele houdbaarheid betekent dit een bedrag van ruim € 325 miljoen.

door mensen zonder partner respectievelijk met een partner die zelf ook een voldoende ouderdomspensioen heeft opgebouwd.

De werkgroep heeft gekeken of er een mogelijkheid bestaat het Witteveenkader aan te passen om het maximale opbouwpercentage van het ouderdomspensioen te verhogen. Hierbij zijn twee opties gezien:

- hetzij uitsluitend nog het nabestaandenpensioen op risicobasis te faciliteren in het Witteveenkader,
- hetzij een mogelijkheid te introduceren om in plaats van een nabestaandenpensioen op opbouwbasis te kiezen voor een nabestaandenpensioen op risicobasis dat gepaard gaat met een hoger maximaal opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen.

In technische zin kan een overgang naar een nabestaandenpensioen op risicobasis in beide opties een extra ruimte bieden van 0,25%-punt voor het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen. Binnen de werkgroep bestaat echter onvoldoende draagvlak om op korte termijn over te stappen op een andere benadering van het nabestaandenpensioen.

6. Samenvatting en conclusies

De werkgroep heeft twee varianten uitgewerkt ter amendering van de door het kabinet voorgestelde aanpassingen van het Witteveenkader. Daarbij is de werkgroep uitgegaan van het budgettaire kader van het regeerakkoord inclusief de enveloppe van structureel € 250 miljoen zoals afgesproken in het Sociaal Akkoord.

De eerste variant gaat uit van het aangepaste Witteveenkader per 1 januari 2015 maar creëert daarnaast fiscale ruimte voor excedentregelingen op basis van een netto spaarfaciliteit met vrijstelling van vermogensrendementsheffing.

De tweede variant gaat uit van het Witteveenkader dat ongemoeid blijft, met dien verstande dat het maximum opbouwpercentage wordt verlaagd. Om op korte termijn de problemen voor de overheidsfinanciën op te vangen, wordt in deze tweede variant tevens een fiscale voorheffing op de pensioenpremie toegepast die wordt verrekend in de vorm van een tariefkorting op het moment dat het pensioen tot uitkering komt.

Omschrijving	aftopping binnen Witteveenruimte	opbouwpercentage	financieringsgat bij opbouwpercentage van 2%
<i>Variant 1:</i> Twee netto spaarfaciliteiten voor inkomensgedeelte boven en onder € 100.000	ja	1,85%	€ 150 à € 250 mln.
<i>Variant 2:</i> Opbouw volledig via omkeerregel binnen Witteveenkader plus voor-	nee	1,75%	€ 750 mln.

heffing over premie-inleg, die volledig wordt terug gegeven bij pensioenuitkering.			
--	--	--	--

De doorrekening van beide varianten door het CPB leert dat beiden voldoen aan de financiële kaders op de korte termijn tot 2017 die door het kabinet zijn gesteld. Bij een ambitie van 2% pensioenopbouw zullen op lange termijn beide varianten echter meer dan € 250 miljoen kosten ten opzichte van het voorgenomen kabinetsbeleid. In de eerste variant gaat het dan om een resterend bedrag van € 150 tot € 250 miljoen, in de tweede variant om circa € 750 miljoen. Als binnen de financiële randvoorwaarden gebleven wordt, levert de eerste variant een maximaal opbouwpercentage van 1,85% op en de tweede variant 1,75%.

De werkgroep constateert in ieder geval dat het realiseren van een opbouw van 2% of daar zo dicht mogelijk bij en het laten vervallen van de grens van € 100.000 binnen het bestaande financiële kader niet mogelijk zijn.

Gelet op de financiële haalbaarheid adviseert de werkgroep WWK het bestuur van de Stichting om het gesprek met het kabinet aan te gaan over variant één uit het Sociaal Akkoord, dat wil zeggen de variant met excedentregelingen met een netto spaarfaciliteit voor het inkomensgedeelte tot € 100.000 en boven € 100.000. De werkgroep is zich terdege bewust van het extra beroep dat zal moeten worden gedaan op de uitvoeringspraktijk. Dat is binnen de gestelde randvoorwaarden onvermijdelijk. Om een hogere pensioenopbouw dan 1,85% voor het ouderdomspensioen mogelijk te maken heeft de werkgroep gezocht naar aanvullende financiële middelen binnen het pensioendomein (zie paragraaf 5).

Bijlage I

Passages Sociaal Akkoord betreffende Witteveenkader

Fiscale behandeling

Het regeerakkoord voorziet in een versoering van het zogenaamde Witteveenkader. Het kabinet heeft als voornemen de fiscale mogelijkheden voor pensioenopbouw in 2015 te verminderen door verlaging van het maximaal toegestane opbouwpercentage naar 1,75% van het gemiddelde loon over een inkomen van maximaal 100.000 euro. De Stichting van de Arbeid acht dit een ongewenste ontwikkeling die om bijstelling vraagt.

Door verlaging van (onbelaste, dat wil zeggen aftrekbare) pensioenpremies zou dit vooral op korte termijn tot aanzienlijke besparingen leiden (in 2017 bijna drie miljard euro). Op langere termijn is de besparingsopbrengst aanzienlijk lager waaruit blijkt dat vooral de belastingheffing in de tijd naar voren wordt gehaald.

Nederland heeft, internationaal gezien, een pensioenstelsel met een relatief hoge kapitaaldekking. Dit betekent dat er een forse potentiële belastingclaim bestaat op de opgebouwde pensioenvermogens en de jaarlijkse pensioenpremies voor nieuwe pensioenopbouw. Met het kabinetsvoorstel wordt besloten een deel van de belastingclaim op nieuwe pensioenopbouw reeds nu te innen. Daarmee kan de vergelijking van het begrotingstekort van Nederland ten opzichte van andere landen evenwichtiger worden. Een ander gevolg hiervan is dat er meer zekerheid wordt verkregen dat de belastingheffing op pensioenen ook daadwerkelijk wordt geheven, ook in geval van (tijdelijke) emigratie van gepensioneerden. Het mag echter niet de bedoeling zijn de veranderingen ten koste te laten gaan van de pensioenkwaliteit (waaronder ook wordt verstaan de mogelijkheid om in termen van koopkracht een adequaat pensioen op te bouwen). In het Pensioenakkoord zijn sociale partners uitgegaan van premiëstabilisatie, waardoor het met de daarin afgesproken contractmodernisering mogelijk blijft een adequaat pensioen op ieder inkomensniveau te realiseren. Het Witteveenkader moet het vertrouwen in het pensioenstelsel blijven schragen en niet ondermijnen.

Sociale partners willen met het oog hierop de komende maand in overleg met het kabinet een alternatief zoeken voor de door het kabinet voorgestelde aanpassing van het Witteveenkader. Uitgangspunt daarbij is het behouden van een fiscale behandeling die voor ieder inkomensniveau voorziet in een gelijkwaardige pensioenopbouw. Daartoe worden ten minste de volgende twee varianten onderzocht uitgaande van een maximaal te bereiken opbouwpercentage van 2%:

- de mogelijkheid van een netto pensioenspaarfaciliteit in aanvulling op de voorgestelde beperking van de Witteveenruimte met een vrijstelling voor vermogensrendementsheffing (box 3). Dit moet kunnen voortvloeien uit een collectieve arbeidsvoorwaardelijke afspraak die verplicht moet kunnen worden gesteld;*
- de mogelijkheid om de belastingheffing op pensioenen gedeeltelijk te verschuiven van een heffing bij uitkering naar een heffing bij premie-inleg zonder belasting op vermogensrendement.*

De aanpassing van het fiscale kader voor pensioenopbouw moet bijdragen aan een stabiel en toekomstbestendig pensioenstelsel en de daarvoor noodzakelijke contractmodernisering met ingang van 2015. Sociale partners willen voor 1 juni a.s. met het kabinet tot een keuze komen uit de onderzochte varianten.

In de terugkoppeling aan de Tweede Kamer heeft het kabinet hierover het volgende geschreven:

Na het werken een goed pensioen

Het kabinet acht het van belang de ambitie ten aanzien van de pensioenhoogte in te perken. Het is een maatschappelijk aanvaarde norm dat met veertig jaar werken iedereen redelijk in staat moet zijn om een pensioen bij elkaar te sparen van 70 procent van het gemiddeld verdiende loon. Uitgaande van deze norm wordt het maximaal fiscaal gefaciliteerde opbouwpercentage met 0,4% verlaagd. Bovendien vervalt de facilitering van pensioen boven een pensioengevend loon van € 100.000 per jaar. Het kabinet roept - ter ondersteuning van de koopkracht - sociale partners op de door bovenstaande maatregelen ontstane premieruimte te benutten voor het verlagen van de pensioenpremies, voor zover de financiële positie van het pensioenfonds dit toelaat. De Kamer zal het wetsvoorstel spoedig ontvangen.

Sociale partners hebben aangegeven hier alternatieven voor of aanvullingen op te willen bedenken. Het kabinet geeft voor de uitwerking tot 1 juni 2013 de gelegenheid, met een maximaal budgettair beslag oplopend tot € 250 miljoen structureel. Ten behoeve van deze uitwerking wordt door de Stichting van de Arbeid een werkgroep opgestart waarin het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en het Ministerie van Financiën zullen participeren.

Bijlage II

Samenstelling Werkgroep Witteveenkader

Voorzitter:

drs. C. Oudshoorn (VNO-NCW)

Werkgeversleden

drs.ir. A. Fraterman (VNO-NCW)

mr. J.M. Lammers (VNO-NCW)

drs. H.J. Herbert (VNO-NCW, Verbond van Verzekeraars)

drs. P.J. Beerepoot (VNO-NCW)

Werknemersleden

A.A. Rolvink (FNV)

drs. C.C.H.J. Driessen (FNV)

mr. M.H.J. Limmen (CNV) en plaatsvervanger drs. J.A. de Jong (CNV)

drs. A.P.C.M. van Holstein (MHP)

Adviserende leden

drs. C.G.A. Wijnker (ministerie van SZW)

drs. P.M. Sweers (ministerie van Financiën)

dr. M.H.C. Lever (CPB)

drs. E. Maat (Pensioenfederatie)

Secretariaat

drs. E.R. Haket

STICHTING
VAN DE ARBEID

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid
T.a.v. de heer mr.dr. L.F. Asscher
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Bezuidenhoutseweg 60
Postbus 90405
2509 LK DEN HAAG
T 070 - 3 499 577
F 070 - 3 499 796
E info@stvda.nl
www.stvda.nl

Den Haag : 31 mei 2013
Ons kenmerk : S.A.13.025.26 EH/JS
Uw kenmerk :
Betreft : Alternatief aanpassingen Witteveenkader

Geachte heer Asscher,

In het Sociaal Akkoord van 11 april jl. heeft het kabinet sociale partners de gelegenheid gegeven om voor 1 juni aanstaande met alternatieven voor of aanvullingen op het wetsvoorstel over de aanpassingen van het Witteveenkader te komen. Hiervoor is een structureel bedrag van 250 miljoen euro beschikbaar gesteld.

In de afgelopen periode heeft een werkgroep van de Stichting van de Arbeid zich onder grote tijdsdruk gebogen over dit vraagstuk. In deze werkgroep hebben ook vertegenwoordigers van de ministeries van SZW en Financiën, het CPB en de Pensioenfederatie als adviserende leden deelgenomen. Onlangs heeft deze werkgroep zijn werkzaamheden afgerond en de bevindingen gerapporteerd aan het bestuur van de Stichting.

Op basis van de rapportage van de werkgroep die u als bijlage bij deze brief aantreft, heeft het bestuur van de Stichting van de Arbeid besloten u het volgende voor te stellen als aanvullende regeling op het wetsvoorstel. Per 1 januari 2015 komt er een excedentregeling met een netto spaarfaciliteit aanvullend op het pensioensparen via de omkeerregeling. Deze excedentregeling is vrijgesteld van de fictieve vermogensrendementsheffing volgens box 3 van de inkomstenbelasting. Bij de nadere invulling wordt zoveel als mogelijk aangesloten bij het pensioensparen volgens de tweede pijler, waaronder de mogelijkheid van een verplicht collectieve regeling.

De excedentregeling wordt om uitvoeringstechnische redenen opgesplitst in een regeling voor het inkomensgedeelte boven en onder 100.000 euro. Binnen de beschikbaar gestelde 250 miljoen euro zijn excedentregelingen mogelijk die ruimte bieden voor effectief 1,85% pensioenopbouw onder en boven de grens van 100.000 euro. De Stichting van de Arbeid wil dit percentage tenminste voor de inkomens tot 100.000 euro verhogen naar 2%. Voor het inkomensgedeelte onder 100.000 euro is dan - aanvullend op het opbouwpercentage van 1,75% uit het wetsvoorstel Witteveenkader - een excedentregeling nodig

met een bruto opbouw van 0,25%. Voor het inkomensgedeelte boven 100.000 euro gaat het om een excedentregeling met een bruto percentage van 1,85%, omdat het wetsvoorstel hiervoor helemaal geen fiscale faciliteit meer biedt. In netto termen komen de percentages voor de excedentregelingen overeen met respectievelijk 0,14 % en 0,96%.

Sociale partners constateren dat met deze regeling een structureel bedrag is gemoeid dat het bedrag van 250 miljoen te boven gaat. Dit kan echter ruimschoots worden opgevangen met de hogere vrijval van de zogenoemde 'VPL-premies' in de marktsector dan waarmee tot nog toe rekening is gehouden in de lange termijn ramingen. Daarmee blijft de financiering binnen het pensioendomein en wordt geen beroep gedaan op aanvullende middelen.

Het bestuur van de Stichting van de Arbeid treedt graag op korte termijn met u in overleg over dit voorstel.

Hoogachtend,
STICHTING VAN DE ARBEID

drs. J.M.A. Mooren
secretaris

Een afschrift van deze brief is verzonden naar de minister-president en de staatssecretaris van Financiën.

Bijlage: Rapportage van de Werkgroep Witteveenkader van de Stichting van de Arbeid.